

ZÁKLADNÍ ŠKOLA ORLOVÁ-PORUBA
JARNÍ 400 OKRES KARVINÁ,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

www.zsjarniorlova.cz
zsjarniorlova@zsjarniorlova.cz
+420 596 520 329
IČ: 75026678, ID: 8nnmqkg

Školní preventivní strategie

2026 - 2031

Obsah:

- 1. Školní preventivní strategie-úvod**
- 2. Současný stav problematiky školy**
- 3. Legislativní zajištění**
- 4. Personální zajištění prevence**
- 5. Síť subjektů**
- 6. Kontakty s jinými organizacemi**
- 7. Cíle školní preventivní strategie**
- 8. Hlavní oblasti školní preventivní práce**
- 9. Zařazení témat RPCH do výuky**
- 10. Navržený způsob realizace**
(metody a formy)
- 11. Vyhodnocování preventivní činnosti**

1. Školní preventivní strategie-úvod

Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem pro školy a školská zařízení. Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 v souladu s § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, Konceptí státní politiky pro oblast dětí a mládeže, Národní strategií protidrogové politiky, Strategií prevence kriminality a Strategií prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy“ .Je součástí ŠVP, který vychází z RVP pro ZŠ.

2. Současný stav problematiky školy

V uplynulých 5 letech hodnotila naše škola situaci převážně **pozitivně**:

- ✓ Systematicky se zaměřovala na budování pozitivního klimatu ve třídách, i v celé škole. Nebyla zaznamenána žádná závažná porušení školního řádu související s hrubým chováním mezi žáky.
- ✓ Získali jsme podporu z Krajského úřadu Moravskoslezského kraje na realizaci preventivních programů a dotace z Nadace OKD na aktivity pro žáky školy.
- ✓ Dlouhodobě jsme věnovali zvýšenou pozornost a individuální podporu žákům se zdravotním postižením.
- ✓ Vytvářeli jsme a realizovali programy podporující spolupráci s rodiči žáků (besídky, Přáteliáda, pozvánky na kulturní vystoupení našich žáků).
- ✓ Žáci školy úspěšně reprezentovali školu na kulturních akcích (Bavíme se navzájem, vystoupení pro žáky orlovských ZŠ).
- ✓ Na základě provedené evaluace byl zaznamenán výrazný pokles obav žáků o vlastní bezpečí ve škole, i mimo ni. Současně došlo k posílení přátelských vztahů mezi žáky (každý má kamaráda) a k nárustu důvěry v učitele při vyhledávání pomoci.
- ✓ Vyhodnocením dotazníkového šetření mezi žáky byl zjištěn pokles pravidelného kouření a experimentování s drogami.
- ✓ V tématech zaměřených na prevenci byly upevňovány znalosti a dovednosti související s odmítáním návykových látek, posilováním zdravého sebevědomí a rozvojem přátelských vztahů mezi dětmi.

- ✓ Spolupracovali jsme s organizacemi, které se zabývají prevencí – Renarkon o.p.s. Ostrava, MP Orlová, SZÚ Ostrava, Policie ČR, OSPOD.

Hodnotili jsme **negativně**:

- ✓ Vysokou omluvenou i neomluvenou absenci žáků. Tato situace byla řešena ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), svoláváním výchovných komisí a zvaním zákonných zástupců k individuálním pohovorům.
- ✓ Pozdní odevzdávání omluvenek za absenci žáků. Na tuto skutečnost byli opakovaně upozorňováni zákonní zástupci.
- ✓ Rizikový a nezodpovědný pohyb žáků na sociálních sítích. Žáci byli opětovně upozorněni na rizika kyberšikany, v této souvislosti byl realizován preventivní program Renarkon a spolupráce s Městskou policií Orlová.
- ✓ Ojedinelý výskyt porušování školního řádu (kouření cigaret ve škole, nevhodné chování ve vyučování). Třídní učitel řešil tyto situace pohovorem se žákem a zákonným zástupcem a zvýšeným dozorem asistentů pedagoga ve třídě a na chodbách školy.

3. Legislativní zajištění

- Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).
- Zákon č. 379/2015 Sb. k ochraně před škodami způsobenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami.
- Zákon č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.
- Zákon č. 562/2004 Sb. Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona.
- Zákon č. 563/2004 Sb. Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.
- Vyhláška č.72/2005 Sb. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.
- Vyhláška č.73/2005 Sb. Vyhláška o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, čj. 37014/2005-25
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: 10 194/2002-14.
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14 423/1999-22.
- Metodickým pokynem k prevenci a řešení šikany ve školách, čj. MSMT-21149/2016
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT ČR č.j.: 21 291/2010-28.
- Metodickým doporučením MŠMT pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků, čj. MSMT-43301/2013
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže 2019-2027.
- Krajská strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027.

4. Personální zajištění prevence

Ředitel školy - sleduje efektivitu prevence rizikového chování, problémy v kontextu celé školy, provádí personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. V případě potřeby svolává výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod. (**PhDr. Soňa Balonová, e-mail: reditelka@zsjarniorlova.cz**).

Zástupce ředitele školy - podílí se na sledování efektivity prevence rizikového chování žáků řeší aktuální problémy v kontextu celé školy a spolupracuje na realizaci personálních a organizačních opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Podílí se na jednání výchovných komisí a dle potřeby spolupracuje s rodiči, pedagogy, pracovníky orgánů péče o dítě. (**Mgr. Jiřina Mačáková, e-mail: jirina.macakova@zsjarniorlova.cz**).

Výchovný poradce - koordinuje aktivity školy spojené s primární prevencí spolu s metodikem prevence. Aktivně nabízí poradenské služby učitelům, žákům a zákonným zástupcům žáků v oblasti vzdělávacích a výchovných problémů. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi.

(Mgr. Edita Jámbořová, e-mail: edita.jamborova@zsjarniorlova.cz).

Školní metodik prevence - vytváří preventivní program školy, poskytuje metodickou podporu učitelům pro výuku. V případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s různými institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Dokumentuje průběh preventivní práce školy, hodnotí efektivitu preventivního programu školy

(Mgr. Marie Šnokhousová, e-mail: marie.snokhousova@zsjarniorlova.cz).

5. Síť subjektů

Krizová centra, linky bezpečí, poradny

Krizové centrum pro děti a rodinu

tel.: 596 123 555, email: kc@css-ostrava.cz, www.css-ostrava.cz

Dětské krizové centrum Praha

tel.: 241 480 511, 241 483 853, 777 664 672, email: ambulance@ditekriize.cz

NON-STOP Linka důvěry DKC

tel.: 241 484 149, 777 715 215

email: problem@ditekriize.cz, www.linkaduverydkc.cz

Krizové centrum Ostrava

tel.: 732 957 193, 596 110 883

email: krizovecentrum@kriceos.cz, www.kriceos.cz

Linka důvěry - nonstop krizová linka

tel.: 596 318 080

Poradna pro oběti násilí, týrání a zneužívání ELPIS

tel.: 596 615 935

Linka psychopomoci- krizová linka

telefon: 224 214 214 (po - pá 9-21 hod.)

Růžová linka - krizová linka pro děti a mladistvé

tel.: 272 736 263 (po - pá 8 -20 hod., so - ne 14-20 hod.)

Dětské krizové centrum - nonstop linka pomoci pro děti a mládež do 26 let

tel.: 241 484 149 (nonstop)

Linka bezpečí - nonstop krizová linka a internetová poradna pro děti a mládež

do 18 let (pro studenty do 26 let) - ZDARMA

telefon: 116 111

Linka bezpečí - ZDARMA

tel.: 800 155 555

www.linkabezpeci.cz

Policie ČR 158

Hasiči 150

Záchranná služba 155

Integrovaný záchranný systém 112

6. Kontakty s jinými organizacemi

- pracovníci PPP v Karviné: 597 582 370 a Orlové: 739 086 845
- oblastní metodik prevence: Mgr. Andrea Matějková, 595 622 337
- Policie ČR: 158
- Městská policie: 156
- Městský úřad Orlová: 596 581 111
- Dům Děti a Mládeže Orlová: 596 511 492
- Dům Kultury Města Orlové: 596 511 661
- Městská knihovna Orlová: 596 522 449
- oslovená sdružení zabývající se RPCH pro poskytnutí besed
- Nestátní denní zařízení DUHA Orlová: 608 628 168, 739 638 273

7. Cíle školní preventivní strategie

Cíle školní preventivní strategie jsou naplňovány s ohledem na individuální vzdělávací potřeby, mentální a sociální schopnosti žáků se zdravotním postižením a v souladu s jejich podpůrnými opatřeními.

Dlouhodobé cíle

Hlavním cílem je působení na každého jednotlivého žáka naší školy. Třídní učitelé i ostatní pedagogové školy utvářejí bezpečné prostředí, pozitivní sociální klima, které pomáhá předcházet projevům rizikového chování, násilí, šikaně, experimentování s drogami apod., vhodně na ně působí ve výchovně vzdělávacím procesu. Učitel formuje vědomosti, dovednosti a postoje žáků, čímž utváří jejich kompetence. Vedeme žáky ke zdravému životnímu stylu, učíme je řešit konflikty, rozvíjíme právní vědomí. Sledujeme rizika virtuální komunikace a možnou kyberšikanu. Trváme na dodržování pravidel daných školním řádem.

Střednědobé cíle

Spolupráce s vedením školy a pedagogickými pracovníky

Vedení školy podporuje realizaci ŠPS a doporučuje věnovat prevenci rizikových projevů chování zvýšenou pozornost. Ve škole pracuje preventivní tým (ŘŠ, zástupce ŘŠ, ŠMP a VP), který společně řeší výskyt rizikových projevů chování za úzké spolupráce s třídními učiteli a asistentů pedagoga, kteří se podílejí na každodenním dohledu a podpoře žáků. Konzultují postupy v řešení vzniklých přestupků žáků, navrhují řešení a seznamují s ním zákonné zástupce žáků. Na základě doporučení a zájmu se mohou pedagogičtí pracovníci účastnit seminářů a kurzů s tematikou RPCH.

Spolupráce se zákonnými zástupci (dále jen ZZ)

Třídní učitel seznámí zákonné zástupce na třídních schůzkách s rizikovými faktory a projevy signalizujícími negativní jevy, které se mohou v třídním kolektivu vyskytnout. Pravidelně informuje ZZ o problémech spojených s chováním žáků a následných výchovných opatřeních. ZZ jsou seznámeni s řešením rizikových projevů chování (dále jen RPCH). Třídní učitel je

v kontaktu se ZZ žáků na třídních schůzkách nebo při individuálních pohovorech. Při výskytu problému učitel informuje ZZ písemně nebo telefonicky a vyzve je k návštěvě školy.

Žáci

U žáků podporujeme rozvoj zdravého sebevědomí a pozitivního sebehodnocení, jejich schopnost se vhodně prosazovat a zvládat konfliktní a jiné náročné situace. Vedeme žáky ke stanovení jednoduchých a dosažitelných cílů, k poznání sebe sama, k rozpoznávání vlastních emocí a k bezpečnému chování v běžných i rizikových situacích. Rozvíjíme komunikační dovednosti, učíme žáky zvládat stres a dbáme na dodržování stanovených pravidel nejen ve vyučování, ale i o přestávkách a při dalších školních aktivitách. U žáků speciálních tříd věnujeme zvýšenou pozornost změnám v chování, emočním projevům a signálům, které mohou naznačovat ohrožení dítěte.

Součástí preventivního působení školy je rovněž rozvoj digitální gramotnosti žáků a jejich bezpečného chování v online prostředí. Věnujeme pozornost rizikům spojeným s využíváním moderních digitálních technologií, umělé inteligence a sociálních sítí, včetně zneužití identity, šíření nepravdivých informací a manipulativního obsahu (např. deepfake). Žáci jsou vedeni k uvědomění si digitální stopy, odpovědnému nakládání s osobními údaji a kritickému hodnocení informací získaných z internetu.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

ŠMP se pravidelně účastní setkávání metodiků prevence s metodičkou z Pedagogicko-psychologické poradny (dále jen PPP) Karviná a schůzek ŠMP s pracovníky Sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) Orlová.

Krátkodobé cíle

- ✓ vést žáky k pozitivnímu sociálnímu chování, dodržování společenských norem a odpovědnosti za své chování,
- ✓ vytvářet pozitivní klima ve třídě, napomáhat k udržování přátelských vztahů,
- ✓ rozvíjet sociální dovednosti-navazování zdravých vztahů, schopnost čelit sociálnímu tlaku, dovednost rozhodovat se, efektivně řešit konflikty apod.,

- ✓ vytvářet povědomí a informovanost o drogách, tabáku, vandalismu, záškoláctví, kyberšikaně a jiných sociálně nežádoucích jevech a nepříznivých důsledcích s nimi spojených,
- ✓ posilovat dovednosti k odmítání cigaret a alkoholu, schopnost odolávat tlaku vrstevníků, informovat o rizicích užívání návykových látek,
- ✓ informovat o závislosti na tzv. virtuálních drogách, kam patří zejména PC hry, sociální sítě a podporovat žáky v jiných aktivitách,
- ✓ předcházet úmyslnému zanedbávání školní docházky pozitivním sociálním klimatem ve třídě tak, aby se žák ve třídě cítil bezpečně,
- ✓ odmítat násilí v jakékoli podobě, podporovat toleranci, sounáležitost, spolupráci, respekt,
- ✓ informovat žáky o rizikovém chování na internetu,
- ✓ spolupracovat s třídními učiteli a preventivním týmem při řešení situace ve třídě,
- ✓ budovat vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Vzájemnou důvěru si žák buduje i s asistentem pedagoga.

8. Hlavní oblasti školní preventivní práce

a) Předcházení rizikovým jevům v chování žáků, jako je především

- záškoláctví,
- násilí, agresivita, šikana a vandalismus,
- projevy rasismu, xenofobie, politického a náboženského extremismu a sektářství,
- užívání návykových látek a zneužívání léků,
- závislostní chování ve všech jeho druzích,
- rizikové chování v dopravě,
- sexuální rizikové chování,

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence, především v případech

- domácího násilí,
- týrání a zneužívání dětí,
- ohrožování mravní výchovy mládeže, sexuální zneužívání dětí,
- poruch příjmu potravy

Metody, prostředky a formy preventivní práce ve škole

a) k práci můžeme používat tyto metody:

- výklad přizpůsobený schopnostem žáků, rozbor, diskuse, soutěže, prožitkové programy, besedy, exkurze, samostatné i skupinové práce žáků, modelové situace, dramatizace, hry atd.

b) rovněž můžeme uplatňovat represivní prostředky především při:

- odhalování šikany či pokusů o šikanu ve škole, včasné přijímání výchovných opatření, netolerance násilí mezi žáky ve škole,
- nulová tolerance k drogám a jakékoliv formě jejich šíření,
- potírání kuřáctví a požívání alkoholu,
- boj proti záškoláctví, a to i v jeho skrytých formách,
- potírání vandalismu, řešení krádeží,

c) formy práce:

- spolupráce vedení školy s pedagogickým sborem (porady, informační schůzky),
- spolupráce rodiny a školy (třídní schůzky, besedy pro rodiče, schránka důvěry atd.),

- spolupráce školy a s pediatri, PPP, SPC, SVP, OSPOD, využívání SVI, spolupráce s policií, soudy i jinými organizacemi (např. Renarkon),
- vzdělávání a proškolení pedagogů v oblasti prevence,
- preventivní práce ve vyučování (prožitkové a intervenční programy, divadelní představení, dramatizace, exkurze...),
- pravidelné sledování školní docházky žáků, kontrola omluvenek,
- prevence proti kouření,
- podpora školních žákovských aktivit (školní, sportovní a výtvarné soutěže apod.),
- podpora ostatních volnočasových aktivit žáků školy (soutěže, besídky, jarmarky, projektové dny, karnevaly, Den matek, Den Země, Den dětí, návštěvy divadla, městské knihovny, Domu dětí a mládeže atd.),
- prezentace výsledků a úspěchů jednotlivců a školy na veřejnosti (webové stránky, blogy tříd, výstavy atd.),
- zapojení do celorepublikové akce Bubnovačka (www.bubnovačka.eu)

Prevence ve školní praxi

- zachycení základních oblastí prevence ve školním řádu (práva a povinnosti žáků, sankce),
- posilování dobrých vztahů mezi žáky navzájem, mezi žáky a učiteli, vytváření pozitivního a bezpečného klimatu školy a podmínek pro vzájemnou důvěru a přátelskou atmosféru,
- podpora žákovských aktivit (školní, sportovní a výtvarné soutěže, olympiády),
- prezentace výsledků a akcí školy na veřejnosti,
- zveřejňování kontaktů na organizace, které mohou žákům a rodičům pomoci a různými problémy (tísňové linky, linky důvěry apod.).

9. Zařazení témat RPCH do výuky

Třídy 1.stupně základní školy praktické

- seznámení se školním řádem, svými právy a povinnostmi, poučení o bezpečnosti ve škole, zdravé stravovací návyky, nebezpečné životní situace a obezřetné chování, význam sportu pro zdraví, důležitá telefonní čísla, vztahy v rodině, chování na veřejnosti, dopravní situace a bezpečnost na cestách (Ferda v autoškole).

Třídy 2.stupně základní školy praktické

- seznámení se školním řádem, svými právy a povinnostmi, poučení o bezpečnosti ve škole, zdravé stravovací návyky, hygienické návyky, sport, rasismus, tolerance, šikana, odmítání návykových látek, hospodaření domácnosti, linka důvěry, krizová centra, zneužití léků, komunikace v různých životních situacích, nevhodná parta.

Třídy základní školy speciální

- dodržování hygienických návyků, zdravý způsob života, pojmy zdraví a nemoc, péče o vlastní tělo, funkce rodiny, úcta k rodičům, bezpečné chování při hrách, na veřejnosti a v dopravě, obezřetné chování k cizím lidem, odmítání návykových látek, rozlišení základních pohlavních znaků, posilování sebevědomí.

Vymezení cílové populace

- žáci školy: 6-18 let
- rodiče žáků
- pedagogové školy

10. Navržený způsob realizace (metody a formy)

Učitelé realizují ve vyučování témata RPCH, která jsou obsažena nebo se nějakým způsobem přibližují této problematice v některých vzdělávacích oblastech nebo předmětech. Témata realizují formou motivačních her, vyprávění, besed, rozhovorů, pracovních činností, dramatizace, exkurzí, projektů, účastí na společných akcích a soutěžích. Žáci se učí aktivně naslouchat, spolupracovat s kolektivem, vcítit se do problému, soutěžit mezi sebou, ocenit druhého, poznat sebe samého, komunikovat s okolím, odmítat všeobecně nevhodné jevy, samostatně se rozhodovat a řešit konflikty, využít získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje. Učitelé vychovávají třídní kolektiv ke zdravému životnímu stylu. Utvářejí ve třídě pozitivní a bezpečné sociální klima (pocit důvěry, zařazení do skupiny, práce mezi vrstevníky, atmosféra klidu a pohody beze strachu a nejistoty). Učitel respektuje žákovu osobnost a rodinné prostředí. Rozvíjí sociální dovednosti žáků tak, aby žák byl schopen si uvědomit důsledky svého jednání. Procvičují komunikační dovednosti tak, aby žák zvládl řešit konflikty, svůj neúspěch a kritiku okolí. Předcházejí a snižují výskyt sebedestruktivního chování, projevy agresivity a porušování zákona.

11. Vyhodnocování preventivní činnosti

Hodnocení činnosti v oblasti primární prevence rizikového chování žáků probíhá na základě vyhodnocení témat RPCH za daný školní rok, který do tabulek uvádí třídní učitelé. Do výuky si je sami zařazují, témata vyplývají z besed, z projektů, projektových dnů a hodin, plánů školního vzdělávacího programu atd. Evaluaci Minimálního preventivního programu (dále jen MPP) provádí ŠMP vždy na konci školního roku a informace předává ředitelce školy. Dále se každoročně zpracovává „SEPA“. Tyto informace a závěry z každoročního vyhodnocování MPP jsou součástí výroční zprávy školy a jsou důležitým podkladem pro další práci, pro korigování a směřování jeho působení. Jsou také ukazatelem účinnosti dosavadní práce a výsledků práce v oblasti minimalizace výskytu rizikových jevů.

V Orlové dne 12. 12. 2025

Zpracovala: Mgr. Eva Podzimková